10.1 Annual Report of the Library for 2015-16

GENERAL:

Allocation of funds for procurement of books and journals was as below during the year under report.

(A) UNIVERSITY FUNDS:

A provision of Rs. 15,00,000=00 from University Funds had been made for purchase of books and journals during the year 2015-16. Out of this fund an amount of Rs. 10,00,000=00 for purchase of periodicals and Rs. 5,00,000=00 for purchase of books was available. From this fund Rs. 12,26,701=00 spent for procurement of periodicals (print and online) and Rs.2,87,713=00 utilized for purchase of books.

(B) University Grants Commission (XII Plan) Funds:(Year-2015-16)

In addition, an amount of Rs. 18,18,554=00 from U.G.C. Funds was spent for subscription of e-databases and e-journals and Rs.4,94,110=00 procurement of books.

(C) RUSA Grants:

Further, an amount of Rs. 24,39,660=00 from RUSA Funds was spent for purchasing of e-databases, Rs. 5,70,614=00 for subscription of anti-plagiarism software and Rs.21,15,955=00 for procurement of printed books and e-books.

10.2 LIBRARY COLLECTION :

(A) The library collection as on 31/03/2016 is as follows:

Books	E-Books	Bound Journals	Manuscripts	Theses/ Dissertations	Reports	Total
2,69,080	446	33,339	9,163	10,208	6,866	3,29,102

(B) ADDITIONS DURING THE YEAR:

The number of books added to the Library by way of purchase from University/UGC Funds was 681. The books purchased through Contingency Grants were 454 and by donation the numbers of books received were 742. During the year under report total 1,877 books were added to the library collection. Apart from this 78 print books and 208 e-books were purchased in RUSA grant under the year of the report.

The departmentwise split-up of purchased books is as follows:

Sr. No.	Name of the Department	Books
1.	Botany	14
2.	Chemistry	18
3.	Mathematics	--
4.	Computer Science	41
5.	Electronics	--
6.	Industrial Chemistry	--
7.	Physics	08
8.	Zoology	03
9.	Agro Chemistry & Pest Management	10
10.	Biochemistry	06
11.	Microbiology	05
12.	Environmental Science	37
13.	Biotechnology	04
14.	Statistics	08
15.	Geography	08
16.	Economics	16
17.	History	03
18.	Library & Inf. Science	36
19.	Journalism	11

Sr. No.	Name of the Department	Books
24.	Foreign Languages	--
25.	Political Science	--
26.	Law	14
27.	English	23
28.	Marathi	40
29.	Hindi	47
30.	Music & Dramatics	--
31.	Travel & Tourism	08
32.	General	218
	Total :	**681**
	E-Books	
1	Biochemistry	53
2	Chemistry	29
3	Computer Science	23
4	Electronics	37
5	Library Science	20
6	Mathematics	29

20.	Mass Communication	12
21.	Education	06
22.	Commerce and Management	23
23.	Sociology	32

7.	Microbiology	05
8.	English	01
9.	General	11
	Total:	**208**

(C) <u>Contingency Grants:</u>

454 books were purchased from the following research projects/ other schemes / other courses and research schemes.

(I) Social Sciences/ Humanities/Centers		**Number of Books**	**;प्प्द्ध ैबपमदबमे**		**Number of Books**
1ण	MBA [A. 57.P.4]	91	8ण	Applied chemistry [A.63.P.4]	14
2ण	English-UGC-MRP (Dr. M.S. Vaswani)	33	9ण	Chemistry -UGC-MRP [Dr. S. S. Kolekar]	7
3ण	Gandhi Study Center	13	10.	Chemistry – DST -FIST	18
4ण	Nehru Study Center	57	11.	Chemistry UGC SAP	14
5ण	Sociology-SAP-DRS	93	12ण	Industrial Chemistry (A.21.P.4)	37
6ण	Sociology- UGC-MRP (Dr. R. B. Patil)	36	13ण	Biochemistry- UGC-MRP (Dr. S. B. Dange)	06
7ण	UGC NET-SET Coaching for Minority Community Students	21	14ण	Environmental Biotechnology (Biochemistry Dept.)	13
			15ण	Statistics CSIR	01

(D) Particulars of books received during the year through donation are as follows:

Sr. No	Names of the Donar	Number of Books
1.	प्रकाशन विभाग, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर (on Gratis)	91
2.	सेमीनार विभाग, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर	67
3.	मुरलीधर जावडेकर साहित्यकला प्रतिष्ठान, पुणे	23
4.	यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई	18
5.	Mohanlal, Agarwal, Mumbai	17
6.	भारतीय भाषा संस्थान, म्हैसूर	15
7.	DESIDOC, New Delhi	12
8.	श्री गणेश न्हिवेकर, इलेक्ट्रॉनिक्स विभाग, शिवाजी विद्यापीठ	10
9.	श्री लक्ष्मीकांत देशमुख, माजी जिल्हाधिकारी कोल्हापूर	09
10.	Central Institute of Indian Languages, Mysore	06
11.	वि. स. पागे संसदीय प्रशिक्षण केंद्र महारा ष्ट्र विधान मंडळ, मुंबई	07
12.	डॉ. व्ही. बी. जुगळे, माजी विभाग प्रमुख अर्थशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ	05

13.	डॉ. विवके पाटकर, मुंबई	05
14.	श्री बी. एस सहवाल, अजमेर	03
15.	डॉ. महादेव रामचंद्र देशमुख, मायणी	03
16.	श्री कृ. व्यं. हवालदार, सांगली	03
17.	Ranbaxy Science Foundation Gurgaon	02
18.	Prof. Randhir Shinde, मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ	02
19.	Bahai Academy, Panchgani	02
20.	Indian Association of Human Behavior	01
21.	AIU, New Delhi	01
22.	आर्य साहित्य प्रचार ट्रस्ट, दिल्ली	01
23.	प्रो. प्रशांत पाटील, भूगोल विभाग, शिवाजी विद्यापीठ	01
24.	महाराष्ट्र विद्यार्थी सहाय्यक मंडळ, पुणे	01
25.	इतर	437
	Total	**742**

(E) PERIODICALS SECTION:

The University Library subscribed to 50 foreign online e-journals and 2 databases (viz- Scopus and Proquest thesis and dissertations) and 125 Indian print journals during the year 2015-16. 125 print journals were received on gratis. In addition to the above there were 11 daily newspapers available for readers.

(F) THESES – DISSERTATIONS & REPORT SECTION:

During the year 133 theses/dissertations and 5 reports were added. 476 theses have been uploaded on the Shodhganga ETD portal of INFLIBNET center and 1database i.e ProQuest Dissertations and Theses Full Text was subscribed for the users.

10.3 LIBRARY SERVICES TO READERS

A] CIRCULATION OF BOOKS AND JOURNALS:

The number of registered library users were 5200. In all, 3,09,000 books were issued and returned to users from Main Counter and Text Books Section. 196 teachers from affiliated colleges and institutes availed services of the University Library. 5 books were borrowed from libraries outside Kolhapur through "Inter-Library Loan System" and made available to the users. "Open Access" facility is available to students in all the sections. A separate catalogue of "Translated" books was made available at Stack Section for references.

i] Reference facility for casual readers: In all 836 casual readers were allowed to avail reference facility for reading materials within library premises on payment basis.
ii] Permanent Membership by Deposit facility to 210 senior citizens and professionals was rendered by University Library on deposit of Rs.1000/- only per member.
iii] In all 216 students appearing for Competative and NET/SET Examinations availed Reading Room facility by paying a deposit of Rs. 500/- only and a monthly fee Rs.60/-per member
iv] In all 11 readers availed xerox facility on payment basis.
v] The issue of CD-ROM's to students & teachers was 12 during the year. In all 1770 CD-ROM's are available on various subjects.

B] <u>The Reading Hall: Barr. Balasaheb Khardekar Library:</u>

The reading hall of the Library was kept open 18 hours a day from 6.00 a.m. to 12.00 mid-night on all days of a year except national holidays. The average daily attendance in the Reading hall was about 310. The Reading hall was managed by students from Shri Appasaheb Pawar Vidyarthi Bhavan studying under the 'Earn & Learn Scheme'. During the year under report 396 books were issued from the reading hall counter.

B.1] <u>Study Centre Library:</u>

The students of affiliated colleges in Kolhapur city, postgraduate students of the University departments, M.Phil/Ph.D. students and students appearing for NET/SET and competitive examinations, availed facility of Study Centre.

During the year under report 2015-2016 students from affiliated colleges were admitted 205 in the Study Centre. In all 350 students from Postgraduate Departments/NET/SET & other examinations availed the study centre facility.

The Centre was kept open from 6 a.m. to 12 midnight (hours) on all days including Sundays and holidays.

The textbooks and reference books required for undergraduate & postgraduate students are kept in the Study Centre for consultation within the centre, only on production of Identity Card.

The total collection of books is 13,346 in the Study Centre and 3 newspapers, 6 magazines are available for the benefit of students.

The daily attendance of the students was 270. Some teaching staff members also took the benefit of Study Centre.

C] <u>Periodicals Section</u>:

In order to meet the demands of students and research scholars, the Periodicals Section is kept open from 10.20 a.m. to 6.00 p.m. on all the working days, IInd and IVth Saturdays (7. 30 hours). The average daily attendance in the section was 40. Newspaper clipping services related to university & affiliated colleges is rendered for administrative use. Further services of Academic Resource Center for teachers and research students are also provided.

D] <u>U.G.C. INFONET Programme:</u>

Shivaji University, being a member of this programme is getting access to 8274+ on-line foreign e-journals and 11 e-databases on various subjects published by 25 leading international publishers. These e-journals are made available through library website to faculty, research scholars and students. Departments are making use of this facility. The usage statistics of these journals was 2,98,374 during the year of report.

E] <u>Archival Cell</u>:

Approximately 40,000 rare books and 9163 manuscripts were treated by re-cycling in the fumigation chamber. During the year 456 researchers and readers availed

services of this section. For digitization of rare books, manuscripts PS- 7000 Publication Scanner was purchased from the University Grants Commission grants and is being used.

F] Theses, Dissertations, Reference and Reports Section:

70 readers visited the section daily to consult the various reference works, theses, dissertations & reports available in this section. In total 7530 reference books on various subjects are available for consultation within the library premises.

10. 4 Library Automation Updates:

The work of retroconversion of Library active collection has been completed on LibSys integrated library software and the bibliographic information about the collection is made availabele on internet through library OPAC/Web OPAC system. In line with this, acquisition module, technical processing module for new purchase, serial control and circulation module for issue and return of books to the readers has been initiated with the Libsys integrated library management software. OPAC, Internet and e-resource/online facility is made available with the help of 85 computers.

10.5 Binding:

During the year 200 bound volumes of Journals and 700 books were got bound.

10.6 Free supply of textbooks to the children of class IV employees of the University:

Under the scheme, the University Library purchased and supplied 213 books to the school going wards of such employees. In all 32 employees availed this facility.

10.7 Teachers Personal Library Scheme:

During the year 89 teachers from university departments, administrative officers and affiliated college teachers availed this facility.

10.8 Visitors to the Library:

During the year, 1537 visitors from colleges and other sections of the society visited the Barr.Balasaheb Khardekar Library.

10.9 SPECIAL EVENTS:

1. One day workshop on 'Tattvabodha' series of NMM was organized by MRC (Manuscript Resource Center) of Library for all students, faculty members and general public on 29th June 2016.
2. Inauguration of Virtual Classroom at extended building of library was held on 26th June, 2016 at the auspicious hands of Hon. Chief Minister of Maharashtra state.
3. One week national workshop on 'Design and development of IR/DL using DSpace" for the benefit of affiliated college librarians was organized between 13th to 18th June 2016
4. Shivaji University achieved **2nd award** (in India and first in non-agriculture universities in Maharashtra) in "NPG E-Journals Usage Award - 2015" by Nature Publishing Group (NPG)/ Palgrave Macmillan as per their E-mail dated 23rd April 2016.
5. On the occasion of Convocation, 'Granthmohatsav 2016' -a mega book exhibition event was organized during 26th February to 28th February 2016.

6 One day Orientation program on 'API for College Librarian And Introduction to DSpace for Building IR' for all college librarians was held on 8th January, 2016

7 One day user awareness program on 'Citation Analysis' for faculty and research students was held on 7th January, 2016

8 On the occasion of 'Braille Day' one day workshop on "ICT training for visually impaired students and a faculty" for the blind students from affiliated colleges/PG departments and teachers was organized on 6th January, 2016

9 To honor the sacrifice of police personnel in Mumbai bomb blast the Martyrs day was observed on 26th November 2015 and on the same day celebrated Indian Constitution Day.

10 The library was awarded **Third Prize** on Univeristy Foundation Day, 18th November 2015 i.e for the best maintenance during the 'Swachata Saptaha Abhiyan' of the University under support service department.

11 One day user awareness program on 'SciFinder' database for science faculty and research students was held on 19th October 2015.

12 On account of Dr. A.P.J. Abdul Kalam birth anniversary, 'Vacchan Prerana Din' was organized on 1st October 2015. On this occasion a guidance lecture was delivered by Smt. Manjusha Kulkarni, Director of Directorate of Languages.

13 On the occasion of Mahatama Gandhi Jayanti the Book exhibition was organized during the period 2nd October to 8th October 2015 in collaboration with Center for Gandhian Studies.

14 Library Orientation Programme to the new university students (P.G and Research) was organized by presenting the information regarding Library by Lecture presentation on 1st September to 2nd September, 2015 followed by Library Tour from 3rd September to 5th September, 2015.

15 Inauguration of Abalal Art Gallery at extension of Library building was held on 25th August 2015 in the presence of Hon. Vice-Chancellor with all the officers of the Shivaji University, Kolhapur.

16 On the occasion of 'Librarian's Day', the first 'Vachan Katta' Event under the year of report was organized on 12th August, 2015.

17 On the occasion of Barr. Balasaheb Khardekar birth anniversary on 1st August 2015 a book exhibition for the books completing 100 years of publications was organized by the library. The event was inaugurated by Hon. Vice-Chancellor with all the officers of the Shivaji University, Kolhapur.

वार्षिक अहवाल २०१५-१६

बॅरिस्टर बाळासाहेब खर्डेकर ग्रंथालय, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

१०.१ वृत्तांत वर्षात नियतकालिके व ग्रंथ खरेदीसाठी खालील निधी मंजूर होता.

(अ) विद्यापीठ निधी: रू. १५,००,०००-०० एवढी अंदाजपत्रकीय तरतूद अहवाल वर्षात उपलब्ध होती. सदर मंजूर निधीतून नियतकालिकांसाठी रू. १०,००,०००-०० व ग्रंथखरेदीसाठी रू. ५,००,०००-०० एवढी रक्कम उपलब्ध होती. सदर उपलब्ध निधीतून नियतकालिकांच्या (छापील व ऑनलाईन) वर्गणीसाठी रू १२,२६,७०१-०० आणि रू. २,८७,७१३-०० ग्रंथ खरेदीसाठी सदर निधीचा विनियोग केला.

(ब) विद्यापीठ अनुदान आयोग (१२ वी योजना) :

याशिवाय विद्यापीठ अनुदान आयोग निधीतून रू. १८,१८,५५४-०० इतकी रक्कम ई–नियतकालिके व ई–डेटाबेसेस च्या वर्गणीसाठी व रू. ४,९४,११०-०० इतकी रक्कम ग्रंथ खरेदीसाठी वापरण्यात आली.

(क) रूसा निधी:

तसेच रूसा निधीतून रू. २४,३९,६६०-०० इतकी रक्कम ई–डेटाबेसेस च्या खरेदीसाठी व रू. २१,१५,९५५-०० इतकी रक्कम छापील ग्रंथ व ई-बुकस् खरेदीसाठी वापरण्यात आली.

१०.२ ग्रंथसंग्रह :

(अ) दि. ३१-०३-२०१६ रोजी विद्यापीठ ग्रंथालयात ग्रंथ, नियतकालिकांचे बांधीव संच व हस्तलिखिते यांची एकूण संख्या खालीलप्रमाणे होती.

ग्रंथ	ई-बुक्स	नियतकालिकांचे बांधीव संच	हस्तलिखिते	प्रबंध-लघुप्रबंध	रिपोर्ट	एकूण
2,69,080	446	33,339	9,163	10,208	6,866	3,29,102

(ब) वृत्तांत वर्षातील वाढ : वृत्तांत वर्षात ;२०१५-१६ मध्ये विद्यापीठ / विद्यापीठ अनुदान आयोग निधीतून ६८१ ग्रंथ खरेदी केलेले आहेत. कॉन्टीजन्सीद्वारे ४५४ ग्रंथ खरेदी केले आहेत. देणगीद्वारे आलेल्या ग्रंथांची संख्या ७४२ एवढी आहे. अहवाल वर्षातील एकूण ग्रंथसंख्या १,८७७ आहे. या व्यतिरिक्त रूसा निधीतून ७८ छापील पुस्तके व २०८ ई-बुकस् अहवाल वर्षात खरेदी करण्यात आले.

खरेदी केलेल्या ग्रंथांची विभागवार संख्या खालीलप्रमाणे आहे.

१	वनस्पतीशास्त्र	१४	23	समाजशास्त्र	३२
२	रसायनशास्त्र	१८	24	विदेषी भाषा	...
३	गणितशास्त्र	...	२५	राज्यशास्त्र	...
४	संगणकशास्त्र	४१	२६	Law	१४
५	इलेक्ट्रॉनिक्स	...	२७	इंग्रजी	२३
६	इंडस्ट्रियल केमिस्ट्री	...	२८	मराठी	४०
७	पदार्थविज्ञानशास्त्र	०८	२९	हिंदी	४७
८	प्राणीशास्त्र	०३	३०	संगीत व नाटयशास्त्र	...
९	ॲग्रोकेमीस्ट्री ॲण्ड पेस्ट मॅनेजमेंट	१०	३१	Travel & Tourism	०८
१०	जीवरसायणशास्त्र	०६	३२	सामान्य	२१८

११	Microbiology	०५
१२	Environmental Science	३७
१३	बायोटेक्नॉलॉजी	०४
१४	Statistics	०८
१५	भूगोल	०८
१६	अर्थशास्त्र	१६
१७	इतिहास	०३
१८	ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र	३६
19	वृत्तपत्राविद्या	११
20	मास कम्युनिकेशन	१२
21	शिक्षणशास्त्र	०६
22	वाणिज्य व व्यवस्थापन	२३

	एकूण :	**६८१**
	ई-बुक्स:	
१	जीवरसायणशास्त्र	५३
२	रसायनशास्त्र	२९
३	संगणकशास्त्र	२३
४	इलेक्ट्रॉनिक्स	३७
५	ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र	२०
६	गणितशास्त्र	२९
७	Microbiology	०५
८	इंग्रजी	०१
९	सामान्य	११
	एकूण :	**२०८**

(क) कॉन्टीजन्सीमधून ४५४ ग्रंथ खालील संशोधन प्रकल्प / इतर योजना/इतर कोर्सेस व संशोधन योजने अंतर्गत खरेदी केले आहेत.

(I) Social Sciences/ Humanities/Centers		**Number of Books**	**;प्प्द्ध ैबपमदबमे**		**Number of Books**
1ण	MBA [A. 57.P.4]	91	8ण	Applied chemistry [A.63.P.4]	14
2ण	English-UGC-MRP (Dr. M.S. Vaswani)	33	9ण	Chemistry -UGC-MRP [Dr. S. S. Kolekar]	7
3ण	Gandhi Study Center	13	10.	Chemistry – DST -FIST	18
4ण	Nehru Study Center	57	11.	Chemistry UGC SAP	14
5ण	Sociology-SAP-DRS	93	12ण	Industrial Chemistry (A.21.P.4)	37
6ण	Sociology- UGC-MRP (Dr. R. B. Patil)	36	13ण	Biochemistry- UGC-MRP (Dr. S. B. Dange)	06
7ण	UGC NET-SET Coaching for Minority Community Students	21	14ण	Environmental Biotechnology (Biochemistry Dept.)	13

		15ण	Statistics CSIR	01

(ड.) अहवाल वर्षात देणगीदारांकडून देणगीदाखल प्राप्त झालेल्या पुस्तकांची संख्या खालीलप्रमाणे आहे.

Sr. No	Names of the Donar	Number of Books
1.	प्रकाशन विभाग, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर (on Gratis)	91
2.	सेमीनार विभाग, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर	67
3.	मुरलीधर जावडेकर साहित्यकला प्रतिष्ठान, पुणे	23
4.	यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई	18
5.	Mohanlal, Agarwal, Mumbai	17
6.	भारतीय भाषा संस्थान, म्हैसूर	15
7.	DESIDOC, New Delhi	12
8.	श्री गणेश न्हिवेकर, इलेक्ट्रॉनिक्स विभाग, शिवाजी विद्यापीठ	10
9.	श्री लक्ष्मीकांत देशमुख, माजी जिल्हाधिकारी कोल्हापूर	09
10.	Central Institute of Indian Languages, Mysore	06
11.	वि. स. पागे संसदीय प्रशिक्षण केंद्र महारा ष्ट्र विधान मंडळ, मुंबई	07
12.	डॉ. व्ही. बी. जुगळे, माजी विभाग प्रमुख अर्थशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ	05
13.	डॉ. विवके पाटकर, मुंबई	05
14.	श्री बी. एस सहवाल, अजमेर	03
15.	डॉ. महादेव रामचंद्र देशमुख, मायणी	03
16.	श्री कृ. व्यं. हवालदार, सांगली	03
17.	Ranbaxy Science Foundation Gurgaon	02
18.	Prof. Randhir Shinde, मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ	02
19.	Bahai Academy, Panchgani	02
20.	Indian Association of Human Behavior	01
21.	AIU, New Delhi	01
22.	आर्य साहित्य प्रचार ट्रस्ट, दिल्ली	01
23.	प्रो. प्रशांत पाटील, भूगोल विभाग, शिवाजी विद्यापीठ	01
24.	महाराष्ट्र विद्यार्थी सहाय्यक मंडळ, पुणे	01
25.	इतर	437
	Total	**742**

(इ.) <u>नियतकालिके विभाग:</u>

अहवाल वर्षात ५० विदेशी ऑनलाईन ई-नियतकालिके व २ डेटाबेसस (अनुक्रमे-स्कोपस् व प्रोक्वेस्ट थिसिस् ॲन्ड डेझरटेशन) आणि १२५ भारतीय नियतकालिकांची वर्गणी भरली व त्याप्रमाणे ती ग्रंथालयाकडे आली. १२५ नियतकालिके देणगी स्वरूपात जमा झालेली आहेत. तसेच मराठी व इंग्रजी, हिंदी भाषेतील ११ वर्तमानपत्रे वाचकांसाठी उपलब्ध केली आहेत.

(फ.) <u>प्रबंध-लघुप्रबंध व अहवाल विभाग:</u>

अहवाल वर्षात एकूण १३३ प्रबंध, लघुप्रबंधाच्या व ५ अहवालांच्या संख्येत वाढ झाली. तसेच इन्फलिबनेट च्या शोधगंगा या इ टि डी या संकेतस्थळावर ४७६ प्रबंध उपलब्ध करण्यात आले आहेत व एक डेटाबेस- प्रोक्वेस्ट थिसिस् ॲन्ड डेझरटेशन ची वर्गणी वाचकांसाठी भरण्यात आली.

१०.३ <u>ग्रंथालयीन सेवा :</u>

अ- <u>पुस्तके व नियतकालिके देवघेव :</u>

वृत्तांत वर्षात नोंदलेल्या वाचकांची संख्या ५२०० एवढी आहे. या वर्षात देवघेव विभाग व टेक्स्ट बुक विभाग येथून एकूण ३,०९,००० पुस्तकांची देवाणघेवाण करण्यात आली. तसेच संलग्न महाविद्यालयातील व शैक्षणिक संस्था मधील १९६ शिक्षकांनी ग्रंथालय सेवेचा लाभ घेतला. 'आंतर ग्रंथालयीन देवघेव' या योजनेद्वारे ५ पुस्तके कोल्हापूर बाहेरच्या ग्रंथालयाकडून मागवून घेवून अभ्यासकांची सोय केली. ग्रंथालय विभागात विद्यार्थ्यांसाठी 'मुक्तद्वार पध्दत' उपलब्ध आहे. तसेच ग्रंथदालन विभागात 'अनुवादित' पुस्तकांची स्वतंत्र तालिका संदर्भासाठी तयार केली आहे.

१. एकूण ८३६ वाचकांनी आवश्यक ते शुल्क भरून संदर्भ सुविधा उपलब्ध करून घेतली.
२. एकूण २१० ज्येष्ठ नागरिकांनी प्रत्येकी रू. १,०००-०० याा प्रमाणे अनामत रक्कम भरून ग्रंथालयाचे कायमचे सभासदत्व घेतले आहे.
३. स्पर्धा परीक्षा व नेट/सेट इत्यादी परीक्षांना बसलेल्या २१६ विद्यार्थ्यांनी अभ्यासिकेत बसण्यासाठी प्रत्येकी रू. ५००-०० प्रमाणे अनामत रक्कम व प्रत्येकी रू ६०-०० मासिक शुल्क भरून ग्रंथालयाची सुविधा घेतली.
४. एकूण ११ वाचकांनी झेरॉक्स सुविधेचा लाभ शुल्क भरून घेतला.
५. अहवाल वर्षापर्यंत एकूण १७७० विविध विषयांवरील सीडी रॉम उपलब्ध आहेत. १२ सदर सीडी रॉम विद्यार्थी व शिक्षकांना वापरावयासाठी उपयोगात आणल्या.

ब- <u>अभ्यासिका : बॅरिस्टर बाळासाहेब खर्डेकर ग्रंथालय</u> :

राष्ट्रीय सुट्टीचे दिवस सोडून इतर सर्व दिवशी सकाळी ६ ते रात्री १२ वाजेपर्यंत अशी १८ तास अभ्यासिका उघडी ठेवली. अभ्यासिकेमध्ये दररोज अंदाजे ३१० विद्यार्थ्यांची उपस्थिती होती. सदर अभ्यासिका डॉ.आप्पासाहेब पवार विद्यार्थी भवनातील 'कमवा व शिका' या योजनेतून शिक्षण घेणा-या अंशकालिन विद्यार्थी मदतनिसांकडून चालवली गेली. अहवाल वर्षात अभ्यासिकेत ३९६ पुस्तकांची देवघेव करण्यात आली.

ब 1- <u>अभ्यासकेंद्र</u> :

कोल्हापूरातील सर्व संलग्न महाविद्यालयातील पदवीपूर्व विद्यार्थी व विद्यापीठाच्या पदव्युत्तर विभागातील विद्यार्थी यांना वाचनाच्या सोयी उपलब्ध करून देण्यासाठी अभ्यासकेंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे. एम्. फिल., पीएच.डी. चे विद्यार्थी तसेच नेट/सेट व स्पर्धा परीक्षेस बसणा-या विद्यार्थ्यांनाही या अभ्यासिकेत प्रवेश दिला जातो.

सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षात कोल्हापूर शहरातील विविध महाविद्यालयात शिकणा-या २०५ विद्यार्थ्यांना अभ्यासिकेत प्रवेश देण्यात आला. नेट/सेट व स्पर्धा परीक्षेच्या तसेच पदव्युत्तर विभागातील ३५० विद्यार्थ्यांनी या अभ्यासिकेचा उपयोग करून घेतला.

हे अभ्यासकेंद्र दररोज व सर्व सुट्ट्यांच्या दिवशी सकाळी ६ ते रात्री १२ असे १८ तास अभ्यासासाठी खुले असते.

या केंद्रात पदवीपूर्व व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी लागणारी क्रमिक पुस्तके व संदर्भ ग्रंथ ठेवण्यात आले असून ती ओळखपत्रावर संदर्भासाठी दिली जातात.

एकूण ग्रंथांची संख्या १३,३४६ इतकी आहे तसेच एकूण ६ मासिके व ३ वर्तमानपत्रे विद्यार्थ्यांसाठी घेतली जातात. अभ्यासिकेमध्ये वाचकांच्या हजेरीचे प्रमाण सरासरी दरदिवशी २७० इतके होते. पदव्युत्तर विभागातील काही प्राध्यापकांनी या ग्रंथालयाचा उपयोग करून घेतला.

क- <u>नियतकालिक विभाग</u> :

नियमित व संशोधक विद्यार्थ्यांच्या वाढत्या मागणीची गरज भागविणेसाठी नियतकालिक विभाग कामकाजाच्या दिवशी, दुस-या व चौथ्या शनिवारी सकाळी १०.२० ते संध्याकाळी ६.०० वाजेपर्यंत असा ७.३० तास उघडा ठेवला. सदरच्या विभागाचा दररोज सरासरी ४० वाचकांनी लाभ घेतला. नियतकालिके विभागातर्फे विद्यापीठ व महाविद्यालयांविषयीच्या बातम्यांची कात्रण सेवा प्रशासकीय उपयोगासाठी दिली जाते.

ड- <u>यूजीसी-इन्फोनेट योजना:</u>

या राष्ट्रीय स्तरावरील योजनेत जी विद्यापीठे समाविष्ट केली आहेत. त्यात शिवाजी विद्यापीठाचा अंतर्भाव झालेला आहे. सदर योजने अंतर्गत विविध विषयावरील व संशोधन क्षेत्रातील २५ आंतरराष्ट्रीय विख्यात प्रकाशकांची महत्वाची ८२७४+ परदेशी ई-नियतकालिके व ११ ई-डेटाबेसीस शिक्षक, संशोधक व अभ्यासक यांच्यासाठी ग्रंथालयाच्या संकेत स्थळावर ऑन लाईन सेवेद्वारे उपलब्ध झाली आहेत. विविध अधिविभागांनी या सुविधेचा लाभ घेण्यास सुरूवात केली आहे व याद्वारे अहवाल वर्षात एकूण २,९८,३७४ लाभार्थींनी या संकेतस्थळास भेट दिली.

इ- **<u>अर्काइव्हल सेल विभाग</u>** :

अर्कायव्हल सेल विभागातील ४०,००० ग्रंथ व ९,१६३ हस्तलिखिते यांची देखभाल केली जाते. अहवाल सालात ४५६ संशोधकांनी व वाचकांनी अभ्यासासाठी या विभागाचा लाभ घेतला. दुर्मिळ ग्रंथ, हस्तलिखिते यांचे डिझीटायझेशन करण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या निधीतून खरेदी करण्यात आलेला पी एस-७००० पब्लिकेशन स्कॅनर कार्यरत आहे.

ई- **<u>प्रबंध, शोधनिबंध व अहवाल व संदर्भ विभाग</u>** :

या विभागात या विद्यापीठाने मान्य केलेले प्रबंध, शोधनिबंध, सेन्सस रिपोर्ट, जिल्हानिहाय सांख्यिकी अहवाल व संदर्भ साधणे, इत्यादी संशोधक/ अभ्यासकांच्या उपयोगासाठी ठेवले आहेत. दररोज सुमारे ७० संशोधक विद्यार्थ्यांनी, अभ्यासकांनी या विभागाचा लाभ घेतला. या विभागात विविध विषयांवरील एकूण ७५३० पुस्तके संदर्भासाठी उपलब्ध आहेत.

१०.४ **<u>ग्रंथालय संगणकीकरण सद्यस्थिती:</u>**

ग्रंथालयातील वाचनसाहीत्याचे Retroconversion, Libsys या संगणकप्रणालीत पूर्ण करण्यात आलेले असून सदर वाचनसाहीत्याची सुचीबद्ध माहिती ग्रंथालय OPAC/Web OPAC system वर इंटरनेटद्वारे उपलब्ध करण्यात आलेली आहे. याबरोबरच नव्याने खरेदी केलेल्या पुस्तकांचे ॲक्सेशनींग, तांत्रिक प्रक्रिया, सिरीयल कंट्रोल व ग्रंथ देव-घेव मोडयुल्स् इ. Libsys या संगणक प्रणालीत चालू करण्यात आलेल्या आहेत. OPAC, इंटरनेट आणि ई-रिर्सोसेस/इ.ऑनलाईन सुविद्या देखील ८५ संगणकामार्फत दिली जातात.

१०.५ **<u>ग्रंथ बांधणी</u>** - अहवाल सालात २०० नियतकालिकांचे बांधीव संचाची व ७०० ग्रंथांची बांधणी करून घेण्यात आली.

१०.६ **<u>विद्यापीठातील चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांच्या मुलांना कमिक पुस्तके देण्याची योजना</u>** :

अहवाल सालात या योजनेखाली चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांच्या शालेय व महाविद्यालयीन शिक्षण घेणा-या पाल्यांना २१३ कमिक पुस्तके पुरविली. या योजनेचा लाभ ३२ कर्मचा-यांनी घेतला.

१०.७ **<u>शिक्षकांची वैयक्तिक ग्रंथालय योजना</u>** :

अहवाल सालांत या योजनेचा लाभ विद्यापीठातील शिक्षक, प्रशासकीय अधिकारी व संलग्न महाविद्यालयातील असे मिळून एकुण ८९ शिक्षकांनी लाभ घेतला.

१०.८ **<u>ग्रंथालय पहावयास आलेले वाचक/पर्यटक</u>**:

अहवाल सालात महाविद्यालये/ शैक्षणिक संस्था येथील सहली व अभ्यास सहलीसाठी आलेले एकूण- १५३७ विद्यार्थी/पर्यटक यांनी बॅ.बाळासाहेब खर्डेकर ग्रंथालयास भेट दिली.

१०.९ विशेष घटना :

विद्यापीठातील सर्व विद्यार्थी, शिक्षक व सामान्य नागरिकांच्यासाठी दि. २९ जून, २०१६ रोजी MRC केंद्राअंतर्गत 'तत्वबोध' या मालेअंतर्गत एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

१. दिनांक २६ जून, २०१६ रोजी ग्रंथालयाच्या विस्तारीत इमारतीमध्ये Virtual Classroom चे उद्‌घाटन मा. मुख्यमंत्री महाराष्ट्र राज्य यांच्या शुभहस्ते करण्यात आले.

२. दिनांक १३ ते १८ जून २०१६ या कालावधीत Design and Development of IR/DL using DSpace या विषयावर एक आठवडयाच्या राष्ट्रीय कार्यशाळेचे आयोजन संलग्नित महाविद्यालयातील ग्रंथपालांच्यासाठी करण्यात आले.

३. शिवाजी विद्यापीठास Nature Publishing Group (NPG)/Palgrave Macmillan यांच्या दिनांक २३ एप्रिल, २०१६ च्या ई–मेल नुसार NPG E-journals usage award 2015, **दोन क्रमांकाचा** (महाराष्ट्रातील अकृषी विद्यापीठामध्ये प्रथम) पुरस्कार प्राप्त झाला.

४. विद्यापीठाचे दिक्षांत समारंभाचे औचित्य साधून 'ग्रंथमहोत्सव २०१६' हा पुस्तक प्रदर्शनाचा कार्यक्रम दिनांक २६ ते २८ फेब्रुवारी २०१६ अखेर आयोजित करण्यात आला.

५. दिनांक ८ जानेवारी, २०१६ रोजी महाविद्यालयातील ग्रंथपालांसाठी API for college librarian and introduction to DSpace या विषयावर एक दिवसीय उद्‌बोधन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

६. दिनांक ७ जानेवारी, २०१६ रोजी Citation Analysis या विषयावर एक दिवसीय युजर अवेरनेस कार्यक्रम संशोधक विद्यार्थी व शिक्षकांसाठी आयोजित करण्यात आला होता.

७. दिनांक ६ जानेवारी २०१६ रोजी ब्रेल डे निमित्त "ICT training for visually impaired students and a faculty" यावर महाविद्यालयीन व विद्यापीठातील अंध विद्यार्थी व शिक्षकांसाठी एकदिवशीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

८. मुंबई बॉम्ब स्फोट मध्ये शहीद झालेल्या पोलिस सहकार्यानां अभिवादन करण्यासाठी दि.२६ नोव्हेंबर २०१५ रोजी शहीद दिन पाळण्यात आला व याच दिवशी भारतीय राज्यघटना संविधान दिन साजरा करण्यात आला.

९. दिनांक १८ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी विद्यापीठाच्या वर्धापन दिनानिमित्त स्वच्छता सप्ताह अभियानाअंतर्गत ग्रंथालयास **तिस–या क्रमांकाचा** पुरस्कार प्राप्त झाला.

१०. दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी SciFinder database या विषयावर एक दिवसीय युजर अवेरनेस कार्यक्रम शास्त्रशाखेतील संशोधक विद्यार्थी व शिक्षकांसाठी आयोजित करण्यात आला होता.

११. दिनांक १ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी डॉ. ए. पी. जे. कलाम यांच्या जन्मशताब्धी वर्षानिमित्ताने 'वाचन प्रेरणा' दिवसाचे आयोजन करण्यात आले. या दिवशी भाषा संचलनालयाच्या संचालिका श्रीमती मंजुषा कुलकर्णी यांनी मार्गदर्शन केले.

१२. ग्रंथालय व सेंटर फॉर गांधीयन स्टडीज् यांच्या संयुक्त विद्यमानाने महात्मा गांधी जयंतीचे औचित्य साधून दिनांक २ ते ८ ऑक्टोबर, २०१५ या दरम्यान पुस्तक प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले होते.

१३. विद्यापीठातील सर्व अधिविभागातील नव्याने प्रवेश घेतलेल्या पदव्युत्तर व संशोधक विद्यार्थ्यांसाठी ग्रंथालयामार्फत ग्रंथालय/ग्रंथालयसेवा परिचय कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या उपक्रमांतर्गत दि. १ ते २ सप्टेंबर २०१५ रोजी ग्रंथालय सादरीकरण व ग्रंथालय सहल हा कार्यक्रम दि. ३ ते ५ सप्टेंबर २०१५ या दरम्यान राबविण्यात आला.

१४. दिनांक २५ ऑगस्ट, २०१५ रोजी ग्रंथालयातील विस्तारीत इमारतीमध्ये आबालाल आर्ट गॅलरीचे उद्घाटन मा. कुलगुरू यांच्या हस्ते करण्यात आले.

१५. दिनांक १२ ऑगस्ट, २०१५ रोजी ग्रंथपाल दिनानिमित्त या अहवाल सालातील पहिला 'वाचन–कट्टयाचे' आयोजन करण्यात आले.

१६. दि. १ ऑगस्ट २०१५ रोजी बॅ. बाळासाहेब खर्डेकर यांच्या जयंतीचे औचित्य साधून प्रकाशनाचे शंभर वर्ष पूर्ण झालेल्या पुस्तकांचे प्रदर्शन भरविण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन मा. कुलगुरू यांच्या हस्ते करण्यात आले.